

Ministerie van Defensie

GrIT

Grensverleggende IT
Voortgangsrapportage
2023-1

Inhoud

Managementsamenvatting	2
1 Inleiding	3
2 Voortgang	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Status blokken	4
2.3 Capaciteit	8
2.4 Kosten	9
2.4.1 Realisatie	9
2.4.2 Exploitatiekosten	11
2.4.3 Budget	13
2.4.4 Verplichtingen en kasuitgaven binnen scope GrIT	13
2.5 Governance	13
2.6 Kwaliteitsmanagement	15
2.7 Risicomanagement en beheersing	16
2.8 Regie en invulling samenwerking	20
2.9 Ontwikkelingen COMMIT/JIVC	20
2.10 Ontwikkelingen consortium	21
2.11 Wet en regelgeving	21
2.12 Communicatiemomenten eerste helft van 2023	21
Bijlage 1 Financiële verantwoording 2022 project Grensverleggende IT	22

Managementsamenvatting

Het programma Grensverleggende IT (GrIT) heeft in de eerste helft van 2023 één blok in terbeschikkingstelling, waarvan de uitrol is afgerond. Verder zijn 26 blokken en één project in voorbereiding, initiatie of realisatie. De programmaorganisatie heeft door het consortium een herziene planning laten opstellen, gebaseerd op de door Defensie toegezegde capaciteit en het verkregen inzicht in de onderlinge afhankelijkheden tussen de blokken en met de huidige IT. Deze afhankelijkheden leiden tot extra werk en daarmee tot langere doorlooptijden van de individuele blokken. Dit leidt niet tot een andere einddatum voor het programma als geheel, maar wel later opleveren van diverse blokken, en daarmee toegevoegde waarde voor Defensie. Resultaat van het uitgevoerde capaciteitstoewijzingsproces is dat GrIT sinds het eind van het tweede kwartaal 2023 in voldoende mate beschikt over de specifieke Defensie kennis die nodig is om de planning van GrIT te kunnen realiseren.

Ten aanzien van kosten valt een stijging bij zowel realisatie als exploitatie te zien. Deze stijging kan worden verklaard door extra kosten in de bouw en de exploitatie van de blokken, het afroepen van opties, een stijging van de overige programmakosten en een stijging van de kosten als gevolg van indexatie van de loonsommen en materiaalkosten. Daar tegenover staat een daling van de beheerlasten in de periode 2023-2030 als gevolg van de latere start van meerdere blokken.

De stijging van de totale verwachte kosten wordt gedekt door een combinatie van de beschikbare risicoreservering en vrije ruimte en door de uitbreiding van het programmabudget.

In de eerste helft van 2023 hebben Defensie en het consortium overeenstemming bereikt over de afwijkingen van de prijsspecificaties en hiermee mogelijk gepaard gaande hogere kosten. Op basis van gezamenlijk gedragen inzichten in de problematiek zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het consortium deze gaat oplossen.

De reorganisatie van JIVC, de IT-organisatie binnen Defensie, heeft in april 2023 plaatsgevonden. Hiermee is de beheerorganisatie voor GrIT ingebed in het JIVC.

In de vorige voortgangsrapportage bent u geïnformeerd over het voornemen van Atos om het bedrijf op te splitsen in Atos Netherlands B.V. en Eviden Netherlands B.V. Inmiddels is duidelijk geworden dat het Atos Netherlands B.V. in exclusieve onderhandelingen is met een private equity partij inzake overname.

1 Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage van het programma Grensverleggende IT (GrIT) over de periode 1-1-2023 tot en met 30-6-2023. Het programma GrIT is door de Tweede Kamer aangewezen als groot project¹ middels de uitgangspuntennotitie. Dat betekent dat er conform de Regeling Grote Projecten wordt gerapporteerd. De uitgangspuntennotitie vormt, met de Regeling Grote Projecten, de leidraad voor deze voortgangsrapportage.

Deze voortgangsrapportage geeft de actuele stand van zaken over de rapportageperiode en de wijzigingen ten opzichte van de voortgangsrapportage 2022-2 weer. De opzet van deze rapportage volgt de opzet van hoofdstuk 5 in de basisrapportage en de lijn van de eerdere voortgangsrapportages.

---

¹ Kamerstuk 35 728 d.d. 11 februari 2021

2 Voortgang

2.1 Algemeen

Het algemene beeld in de eerste helft van 2023 is dat het programma voortgang boekt. De op 26 juni 2023 vastgestelde planning van GrIT kent voor diverse blokken een latere start of een langere doorlooptijd dan initieel voorzien. Nieuwe afhankelijkheden (zoals op het vlak van cloud-ontwikkeling en hoog-gerubriceerde informatiesystemen en initiatieven bedoeld om de schaarse capaciteit beter in te kunnen zetten) en voortschrijdend inzicht (zoals de benodigde tijd om Technische Ontwerpen op te leveren en de onderlinge afhankelijkheden tussen blokken en de koppeling met huidige IT) resulteren in een latere start of langere doorlooptijd dan vooraf ingeschat.

Eind 2022 is begonnen met een capaciteitstoewijzingsproces om het issue rond de capaciteit het hoofd te bieden. Deze aanpak heeft geleid tot het met voorrang toewijzen van capaciteit aan het programma, waarmee GrIT sinds het eind van het tweede kwartaal 2023 in voldoende mate beschikt over de specifieke Defensie kennis die nodig is om de planning van GrIT te kunnen realiseren.

Dit alles betekent dat de beoogde toegevoegde waarde voor Defensie later wordt gerealiseerd dan oorspronkelijk gepland, zonder dat de einddatum van het programma in gevaar komt.

Tegelijk zijn ook al enkele relevante mijlpalen bereikt. Meest noemenswaardig is het bereiken van het hoogste punt in de bouw van het nieuwe datacentrum, wat is gevierd in februari 2023. Ook is middels GrIT oplossingen de VDI dienstverlening gerealiseerd en is voor de Koninklijke Landmacht de Home Base Link Box opgeleverd die de continuïteit garandeert van deze communicatieoplossing in expeditie omstandigheden.

In de komende paragrafen wordt de voortgang en status van het programma uiteengezet langs de volgende onderwerpen: status blokken, capaciteit, kosten, governance, kwaliteitsmanagement, risicomanagement en beheersing, regie en invulling samenwerking, ontwikkelingen COMMIT/JIVC, ontwikkelingen consortium, wet en regelgeving en communicatiemomenten.

2.2 Status blokken

Van de 43² blokken is één blok in terbeschikkingstelling (TBS). De uitrol van dit blok is bij oplevering van dit rapport afgerond. Het aantal blokken in initiatie of realisatie is 26. Als gevolg van de vermelde vertraging in de vorige voortgangsrapportage is een geactualiseerde planning opgesteld waarin rekening wordt gehouden met nieuw geïntroduceerde afhankelijkheden, voortschrijdend inzicht en eisen vanuit de NAVO-standaard Federated Mission Networking Spiral 4.

² In de vorige rapportages is sprake geweest van 42 blokken. Blok BR-018 was als project beheerprocessen in uitvoering genomen en derhalve uit het blokkenoverzicht verdwenen. Inmiddels is besloten de uitvoering van dit project weer als blok aan te lopen en is blok BR-018 nu als Blok Beheerprocessen opgenomen in de rapportage.

Hieronder is per blok aangegeven in welke fase het zich bevindt. Figuur 1 geeft een actueel beeld van de status van de blokken binnen de totale planning van het programma. Wijzigingen ten opzichte van de tweede voortgangsrapportage over het programma GrIT zijn vetgedrukt weergegeven.

Het blok Operationele Compartimenten (BR-028) is in TBS en de uitrol is afgerond.

De blokken Defensie Mobiele Netwerk (BR-001), Unified Communications (BR-002), Protected Core Network (BR-010), de vier Private Cloud blokken (BR-014, BR-015, BR-016 en BR-017, als één blok weergegeven in figuur 1), IT Operational Management (BR-019), Identity & Access Management (BR-022), Information Exchange Gateway (BR-023), IT Toegangscontrole (BR-024), Twin DC Datacenter (BR-025), Modules Ontplooid (BR-029), Migratie Keep Applicaties Hooggerubriceerde Informatievoorziening (MKA HGI)(BR-036) en MKA Ontplooid (BR-037) bevinden zich in de realisatiefase.

Het Blok Beheer Processen (BBP) zit in de initiatiefase en zal in de komende periode overgaan van project- naar de gangbare blok (resultaat) besturing onder de naam Blok Beheerprocessen (BR-018). In een eerdere fase zijn al, via het Project Beheer Processen (PBP), delen van de ServiceNow-oplossing opgeleverd.

De blokken Operational Chat (BR-004), Critical Communications (BR-005), Security Operations Center (BR-021), Uitwijk Datacenter (BR-026) en de gebundelde MKA blokken (MKA Lantek (BR-038), MKA Confī (BR-039), MKA LGI (BR-040), MKA KMAR (BR-041), MKA Medisch (BR-042) en MKA Complex (BR-043) zitten nog in de initiatiefase.

Het blok Unified Communications (BR-002) is in juni 2023 in realisatie gegaan zodat de blokken Operational Chat (BR-004) en Critical Communications (BR-005) begin 2024 in realisatie kunnen gaan. De voortgang van het blok Uitwijk Datacenter (BR-026) is vertraagd vanwege het uitblijven van de benodigde omgevingsvergunning. Verwachting is dat in Q4 2023 de onherroepelijke vergunning afgegeven kan worden zodat ook dit blok begin 2024 in opdracht gegeven kan worden.

In de vorige voortgangsrapportage is gemeld dat er voor het blok Unified Communications (BR-002) gesprekken met het consortium gaande waren over onzekerheid over de continuïteit van de gekozen onderaannemer. De mitigerende maatregelen, inclusief terugval scenario, zijn opgesteld en het blok is inmiddels in realisatie.

 Housing	 Operationele Compartimenten & Modules Ontploid	 Private Cloud Platform	 Migratie Keep Applicaties	 Connectivity	 Modern Werkplek-omgeving	 Mobiele Netwerken	 Unified Comms.	 IT Security	 IT Operations	 GES
BR-025 R Twin DC	BR-028 T Operationele compartimenten	BR-014 R tot 017 Private Cloud Platform	BR-036 R HGI	BR-010 R Protected Core Network	BR-007 N Individual Workplace	BR-001 R Defensie Mobiele Netwerk	BR-002 R Unified Comms.	BR-021 I Security Operatlon's Center	Project R beheer-processen	BR-030 N Information Mngmt.
BR-026 I Uitwijk DC	BR-029 R Modules Ontploid		BR-037 R Ontploid	BR-011 N Local Area Network	BR-008 N IT Basis Toepassingen		BR-003 N Contact Center	BR-022 R Identity & Access mgmt.	BR-018 I Blok Beheer-processen	BR-031 N Enterprise Int. Services
	BR-020 N Yellow Domain		BR-038 I LANTEK	BR-012 * IODL	BR-009 N Collab. & Comm. Services		BR-004 I Operational Chat	BR-023 R Information Exchange Gateway	BR-019 R IT Operational mgmt.	BR-032 N Data analytics visualisatie
			BR-039 I Confi	BR-013 * Welfare			BR-005 I Critical Comms.	BR-024 R IT-toegangscontrole		BR-033 N Ent. Search & Language Support
			BR-040 I LGI							
			BR-041 I KMAR							
			BR-042 I Medisch							
			BR-043 I Complex							

Vetgedrukt Gewijzigd t.o.v. vorige voortgangsrapportage

N Nog te starten

I Initiatie

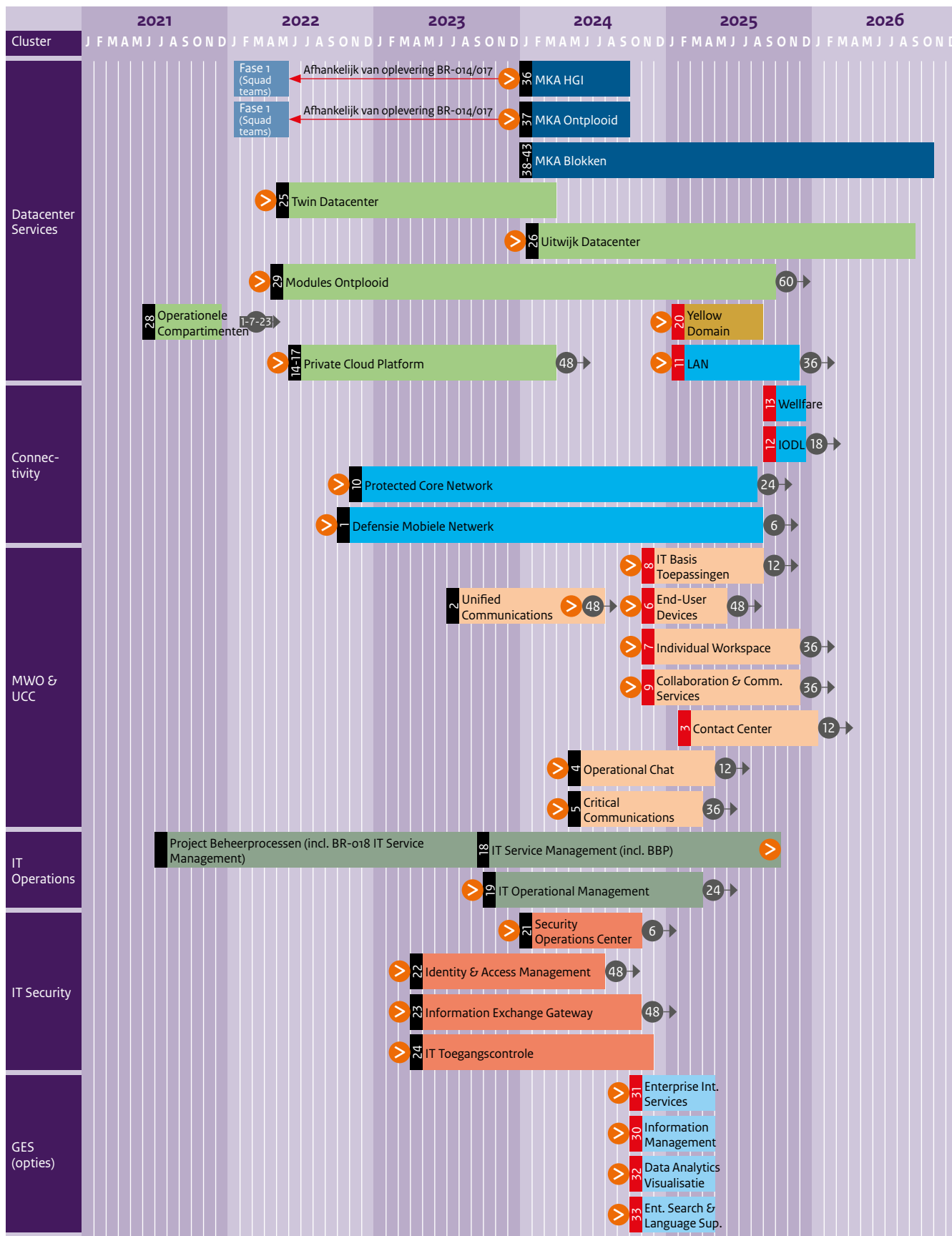
R Realisatie

U Uitrol

T Terbeschikkingstelling/Exploitatie

* Buiten programma door Defensie uitgevoerd

Figuur 1 Status blokken 15-06-2023

✖ Blok nog niet gestart
 ➤ Vertraagd t.o.v. planning vorige voortgangsrapportage d.d. 04-01-2023
 ➤ Versneld t.o.v. planning vorige voortgangsrapportage

Figuur 2 Planning 15-06-2023

2.3 Capaciteit

Het tegelijk uitvoeren van verschillende defensiebrede grote IT-projecten en -programma's, naast de instandhouding van de huidige IT en de voorziene groei van Defensie in de komende jaren, leidt tot een groeiende behoefte aan (IT) personeel. Defensie concurreert onveranderd op een krappe arbeidsmarkt om IT-personeel. De bouw van blokken is arbeidsintensief en voldoende capaciteit is essentieel om het programma succesvol te realiseren. In de eerste helft van 2023 is geleidelijk aan voldoende capaciteit beschikbaar gekomen voor de uitvoering. In enkele gevallen is de capaciteit vanuit het consortium verhoogd om tempobehoud te waarborgen. De kosten hiervan zijn afgedekt vanuit de vrije ruimte in het budget. Figuur 3 geeft de huidige capaciteitsplanning weer, inclusief de verschillen ten opzichte van de voortgangsrapportage over de tweede helft van 2022.

Om voldoende capaciteit beschikbaar te krijgen is er, in intensieve samenwerking met het JIVC, onderzocht hoe schaarse capaciteit ingezet kan worden voor het programma met behoud van kwaliteit van de dienstverlening door het JIVC aan de Defensieonderdelen. De uitkomst van dit proces, bekend als het capaciteitstoewijzingsproces GrIT, is in het voorjaar vastgesteld. Middels dit proces is Defensie in staat de gevraagde capaciteit vanuit Defensie aan GrIT te borgen voor de kwartalen Q2 2023 tot en met Q3 2024. Tevens is vastgelegd welke maatregelen Defensie treft om deze capaciteit te borgen en wat de gevolgen hiervan zijn. Uiteraard in ogenschouw nemend dat de continuïteit van de dienstverlening een gegeven is. Resultaat van dit capaciteitsproces is dat GrIT in voldoende mate beschikt over de specifieke Defensie kennis die nodig is om de planning van GrIT te kunnen realiseren.

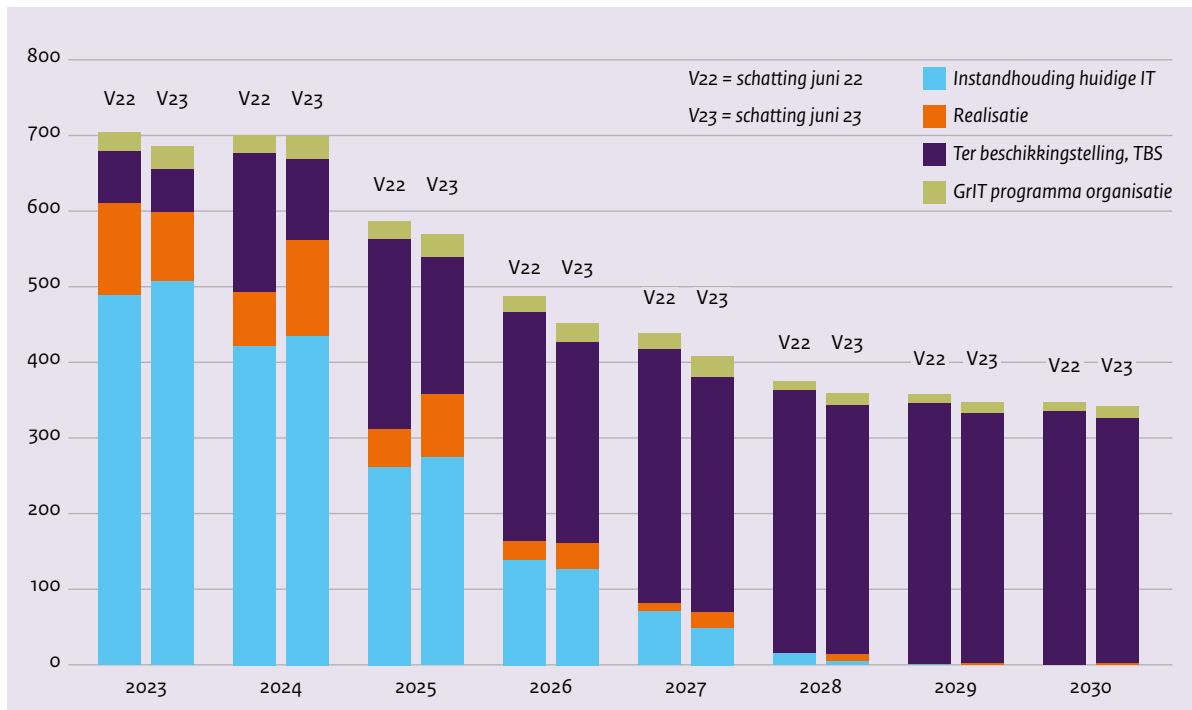
Om de dienstverlening zo goed mogelijk te kunnen waarborgen is de inzet van 'backfill'-personeel (personeel dat tijdelijk in de operatie wordt ingezet om personeel te vervangen dat ingezet wordt voor GrIT) een belangrijke maatregel die tot stijgende kosten leidt in de huidige IT.

Daarnaast zijn er keuzes gemaakt en is er een prioriteitsvolgorde bepaald in het toewijzen van capaciteit t.b.v. projecten, programma's, grootmat-projecten en exploitatie. Voor 2023 vindt daarmee geen onderlinge verdringing plaats in capaciteit ten behoeve van de grote programma's.

Gedurende het derde kwartaal van 2023 zal dit capaciteitsproces opnieuw doorlopen worden en zal opnieuw zes kwartalen vooruit gekeken worden. Hierna zal, indien nodig, wijzigingen in de planning, capaciteitstoewijzing en consequenties worden vastgesteld. De verhouding Defensie/Consortium wisselt per fase en blok. GrIT heeft tot 2023 gewerkt met de originele verhoudingen zoals vastgelegd in het contract. Voor de jaren '23 en '24 heeft Defensie in de capaciteitsessies de 'strikte' verhoudingen losgelaten en gesteld dat er alleen defensiepersoneel ingezet wordt als dat echt nodig is. Dit resulteert voor sommige blokken in een iets andere verhouding, soms juist een groter aandeel Defensie, maar soms ook juist kleiner. Het risico dat te lage participatie van Defensie de 'last man standing' principes bedreigt, is nog niet opgetreden, en opgenomen in het risico overzicht (risico 2).

Voor '23 en '24 zullen de verhoudingen ongeveer als volgt zijn:

- Design & Build (onderdeel van realisatie): 70-85% Consortium
- Uitrol (onderdeel van realisatie): 30-50% Consortium
- Terbeschikkingstelling: ~40% Consortium

Figuur 3 benodigde capaciteit (Defensie medewerkers) voor het programma GrIT per 30-06-2023 (exclusief backfill)

2.4 Kosten

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de kosten voor de realisatie en de exploitatie van het programma tot en met 2030. De totale verwachte kosten zijn gestegen met circa € 136,6 miljoen, te weten een stijging van € 85,2 miljoen in de realisatie en € 58,9 miljoen in de exploitatie en een - per saldo - daling van de risicoreservering met € 7,5 miljoen. Het aan het programma toegewezen budget is gestegen met € 90,3 miljoen. De vrije ruimte, het verschil tussen de verwachte kosten en het voor het programma in het DLP beschikbare budget (voor zover positief), daalt met € 46,3 miljoen.

Op peildatum 30-06-2023 worden een aantal ontwikkelingen voorzien die op termijn zullen leiden tot financiële impact, die uit bovengenoemde vrije ruimte dient te worden gefinancierd. Hieronder valt ook het onderzoek naar afwijkingen van de prijsspecificaties dat in de vorige voortgangsrapportage werd gemeld. De financiële impact van deze wijzigingen was op de peildatum nog onvoldoende hard om in de cijfers te verwerken. In de vertrouwelijke bijlage bij deze voortgangsrapportage wordt nader ingegaan op de vrije ruimte.

2.4.1 Realisatie

De geplande kosten voor realisatie van het programma zijn met € 85,2 miljoen toegenomen, door meerkosten in de bouw van de blokken, de afroep van opties, diverse uitbreidingen van het programma, de indexatie van de middelloonsommen naar aanleiding van het arbeidsvoorwaardenakkoord en de indexatie van de prijzen naar prijspeil 2023. Daar tegenover staat een daling door de verschuiving in de blokkenplanning. Daarnaast is het investeringsbudget meer toegenomen dan de verwachte kosten door indexatie (€ 11,6 miljoen). De effecten hiervan zijn in onderstaande figuur 4 weergegeven en hieronder in detail toegelicht.

Realisatie consortium: dit zijn kosten voor de bouw van blokken door het consortium. Onderstaande wijzigingen worden per blok verder toegelicht in de commercieel vertrouwelijke bijlage. Bij de realisatie van de blokken zijn ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage extra kosten ontstaan van € 16,3 miljoen. Deze kosten worden volledig gefinancierd uit de risicoreservering van het programma (zie {2} in de figuur hieronder). De extra kosten zijn voornamelijk het gevolg van aanpassingen in het ontwerp van het blok *Unified Communications* (BR-002).

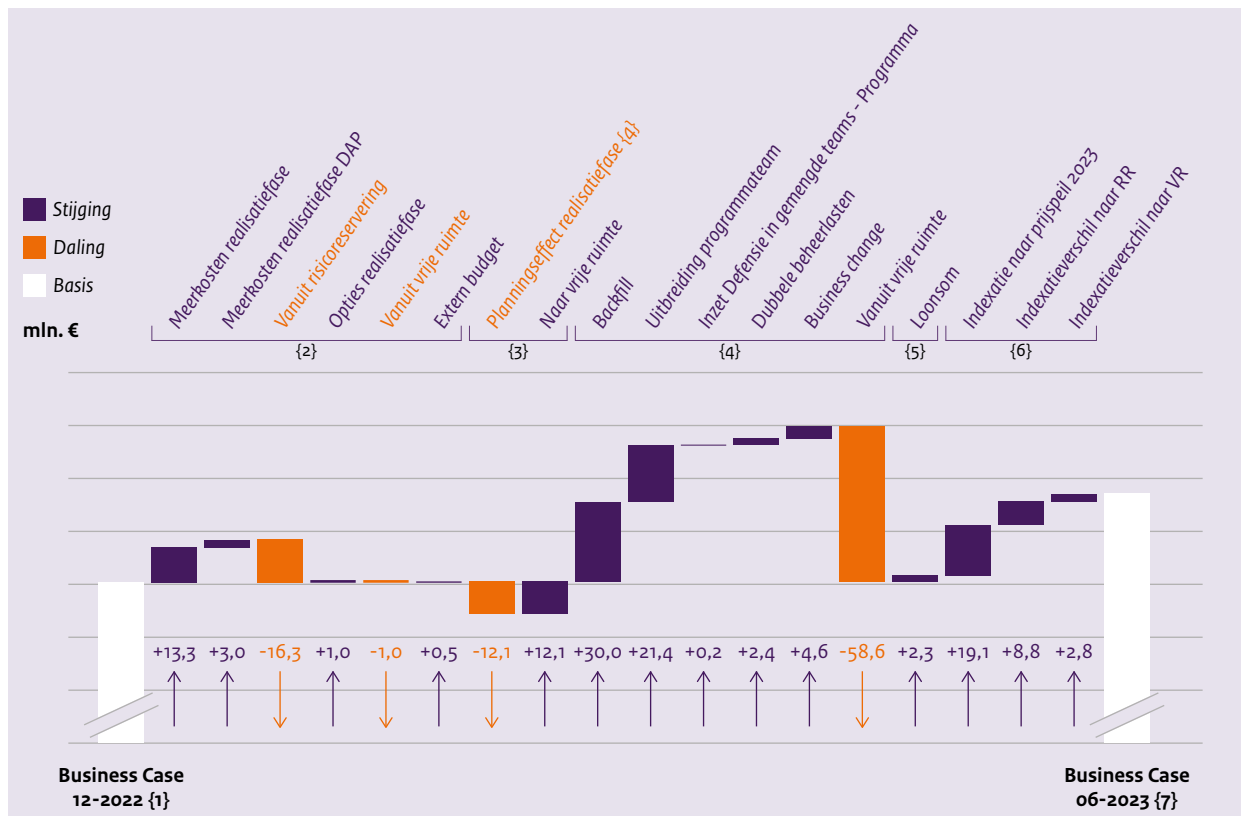
Bij de realisatie van de blokken zijn ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage extra kosten ontstaan van € 1,0 miljoen als het gevolg van het afroepen van diverse bij de blokken vooraf gedefinieerde opties. Deze kosten worden volledig gefinancierd uit de vrije ruimte van het programma (zie {3} in de figuur hieronder). Daartegenover staat dat het budget met € 0,5 miljoen is uitgebreid als gevolg van een subsidie die is gekoppeld aan de aanschaf van extra zonnepanelen.

Daartegenover staan geraamde lagere kosten van € 12,1 miljoen als gevolg van verschuivingen in de planning {4}. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de vrije ruimte.

Overige programmakosten: zijn de afgelopen periode toegenomen als gevolg van een drietal besluiten {5}: (i) het programma GrIT gaat de inhuur van IT-personeel betalen dat wordt ingehuurd als vervanging van JIVC personeel dat bij het programma GrIT is gaan werken, hiervoor is in totaal € 30,0 miljoen gereserveerd. (ii) De programma governance van GrIT bleek te smal begroot. Op basis van nieuw inzicht in benodigde rollen in de governance is de kostenraming voor het programmateam met € 21,4 miljoen opgehoogd. (iii) Er is voor € 4,6 miljoen aan kosten toegevoegd voor business change activiteiten, hiermee worden uitgaven voor opleidingen, cultuur, onboarding en communicatie gedekt. De kosten voor de dubbele beheerlasten (€ 2,4 miljoen) en de inzet van Defensie in de gemengde teams (€ 0,2 miljoen) - anders dan hieronder bij {6} genoemd - zijn op basis van de huidige inzichten toegenomen. De uitgaven schuiven in de tijd op als gevolg van aanpassingen in de planning. Alle genoemde bedragen worden uit de vrije ruimte gefinancierd.

Nieuwe loonsommen en indexatie: Als gevolg van het arbeidsvoorwaardenakkoord zijn de personeelskosten opnieuw berekend. De totale kostenindexatie is daarmee € 2,3 miljoen. Hiertegenover staat dat het personeelsbudget met gelijke omvang is toegenomen {6}. Als gevolg van de (contractuele) indexatie van investeringskosten stijgen de verwachte kosten met € 19,1 miljoen. Hiertegenover staat dat het investeringsbudget is toegenomen. Het investeringsbudget is daarnaast meer toegenomen dan de verwachte kosten (€ 11,6 miljoen), deze toename van het budget is verdeeld over de posten *risicoreservering* (€ 8,8 miljoen) en *vrije ruimte* (€ 2,8 miljoen).

Risicoreservering: De risicoreservering neemt als gevolg van bovenstaande uitputting - per saldo - af met circa € 7,5 miljoen. Na actualisatie van de risico-inschatting van het programma blijft de resterende risicoreservering per 30-06-2023 groter dan de totale verwachtingswaarde van de geïdentificeerde risico's. In de commercieel vertrouwelijke bijlage wordt dit in detail toegelicht.

Figuur 4 Financiële ontwikkeling programmakosten

2.4.2 Exploitatiekosten

De geplande kosten voor exploitatie zijn in de eerste helft van 2023 per saldo toegenomen met € 58,9 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op vijf wijzigingen: meerkosten, het afroepen van opties, een daling als gevolg van een andere planning, indexatie van de middelloosommen als gevolg van het arbeidsvoorwaardenakkoord en de (contractueel vastgelegde) indexatie van arbeids- en materiaalkosten. De effecten hiervan zijn in onderstaande figuur 5 weergegeven en hieronder in detail toegelicht.

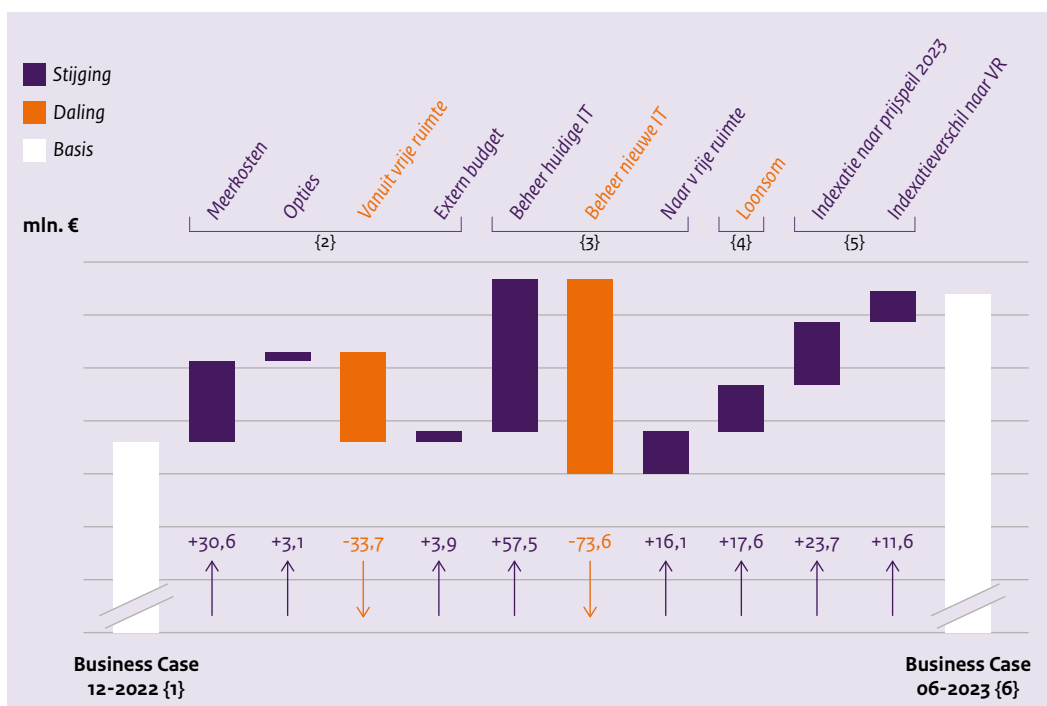
Binnen de totale exploitatiekosten (t/m 2030) van het programma GrIT zijn meerkosten opgetreden van € 30,6 miljoen. Voor 3,9 miljoen worden de extra kosten gefinancierd uit het bestaande exploitatiebudget van JIVC, de overige extra kosten worden uit de vrije ruimte gefinancierd. De extra kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de aanpassingen in het uitvoeringsplannen van BR-002 (*Unified Communications*) en BR-022 (*Identity and access management*). In beide gevallen worden de meerkosten hoofdzakelijk veroorzaakt door andere technische keuzes.

In het eerste half jaar van 2023 is binnen de exploitatie binnen één blok meerdere opties afgeroepen (€ 3,1 miljoen), namelijk: BR-002 *Unified Communications*, deze opties zijn afgeroepen bij de uitwerking van het eerder genoemde aangepaste ontwerp van de oplossing. De opties zijn gefinancierd vanuit de vrije ruimte.

Als gevolg van verschuivingen in de planning (zie paragraaf 2.2 van de voortgangsrapportage) worden meerdere blokken op een ander moment gestart dan in de vorige voortgangsrapportage is vermeld. Als gevolg hiervan zullen delen van de nieuwe IT-infrastructuur later live gaan en zal Defensie langer gebruik maken van de huidige IT-infrastructuur. Doordat de huidige IT-infrastructuur lagere beheerlasten kent dan de nieuwe IT-infrastructuur, zullen in de periode 2022-2030 de totale beheerlasten lager zijn {3}. Daar staat tegenover dat Defensie ook later gebruik kan maken van de aanvullende functionaliteit en continuïteit die de nieuwe IT-infrastructuur biedt. Hierdoor stijgen de verwachte uitgaven voor het beheer van de huidige IT-infrastructuur in de periode tot 2030 met circa € 57,5 miljoen. De kosten voor het beheer van de nieuwe IT dalen in dezelfde periode naar verwachting met circa € 73,6 miljoen. Per saldo dalen de kosten ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage met € 16,1 miljoen over de periode 2021-2030. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de vrije ruimte. Na 2030 zullen de jaarlijkse kosten per saldo hoger zijn.

Evenals bij realisatie leidt het arbeidsvoorwaardenakkoord bij de exploitatie tot een stijging van de middelloonsommen, welke aan het Defensiepersoneel worden toegerekend. Hiermee stijgt de waarde van de samenwerkingsovereenkomst in de exploitatiefase met € 17,6 miljoen {4}. Hiertegenover staat dat het personeelsbudget met dezelfde omvang is toegenomen.

Als gevolg van de (contractueel vastgelegde) indexactie van arbeids- en materiaalkosten stijgen de verwachte exploitatiekosten € 23,7 miljoen {5}. Hiertegenover staat dat het exploitatiebudget is toegenomen. Het delta exploitatiebudget is daarnaast meer toegenomen dan de verwachte kosten (€ 11,6 miljoen). Deze toename van het budget is toegevoegd aan de vrije ruimte.

Figuur 5 Financiële ontwikkeling exploitatiekosten

2.4.3 Budget

Zoals hierboven aangegeven stijgen de totale verwachte kosten tot en met 2030. Daartegenover staat - zoals in paragraaf 2.4.1 en 2.4.2 genoemd - dat ook het budget is gestegen door middel van de bijstelling van het personeelsbudget, indexatie van het budget (DLP) en externe financiering. Het budget voor de business case GrIT is hierdoor met € 90,3 miljoen toegenomen.

Totaalbudget GrIT in vorige voortgangsrapportage (31-12-2022): € 3.192,2 miljoen
 Toename budget: € 90,3 miljoen
 Totaalbudget GrIT per 30-06-2023: € 3.282,5 miljoen

In bovenstaand overzicht is het budget voor de Generieke Services (GES) blokken nog niet zichtbaar. Deze staat nog separaat opgenomen in het DLP.

2.4.4 Verplichtingen en kasuitgaven binnen scope GrIT

Fasen	Openstaand per 31-12-2022	Aangegaan in 2023	Betaald in 2023	Openstaand per 30-06-2023
Grensverleggende IT – Realisatiefase	119,4	66,4	48,3	137,5
Terbeschikkingstellingsfase	82,9	34,7	15,5	76,3
Totaal	202,3	101,1	63,8	239,6

Tabel 1 Verplichtingenstand business case GrIT (x mln. EUR. prijspeil 2023)

Op het project Grensverleggende IT is gedurende het eerste half jaar van 2023 in totaal € 48,3 miljoen betaald. Hiervan is € 44,0 miljoen uitgegeven aan de activiteiten die zijn uitgevoerd door het consortium inzake de realisatie van de blokken. In de terbeschikkingstellingsfase van het project is gedurende de eerste helft van 2023 in totaal € 15,5 miljoen betaald.

Aan het eind van het boekjaar (per 31-12-2023) wordt de financiële verantwoording opgesteld in de vertrouwelijke bijlage, hierin wordt nader ingegaan op de toelichting bij bovenstaande tabel.

2.5 Governance

De governance is ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage over het programma GrIT ongewijzigd.

Het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT) heeft in de eerste helft van 2023 een BIT-toets op de uitvoering van het programma GrIT uitgevoerd. Het resultaat hiervan zal naar verwachting rondom het verschijnen van deze rapportage met de Tweede Kamer worden gedeeld.

Voorafgaand aan de BIT-toets heeft de CIO van het ministerie van Defensie in januari 2023 een tussentijds CIO-oordeel uitgebracht op het programma GrIT. Dit tussentijds CIO-oordeel heeft als doelstelling om de door het programma aangedragen onvolkomenheden te valideren en eventuele blinde vlekken binnen het programma te identificeren. In algemeenheid is geconstateerd dat het programma GrIT een lerende programmaorganisatie is. De vorm van samenwerking met de markt is voor Defensie een niet eerder toegepast model en vergt wederzijdse aanpassing van cultuur en werkwijzen. Dat vertoont een positieve tendens. De motivatie van leiding en personeel is als gedreven en positief te omschrijven. De enorme uitdaging van het programma is voortvarend opgepakt en de eerste concrete resultaten worden zichtbaar.

Er zijn ook verbeterpunten. Met de bevindingen op basis van het tussentijdse CIO-oordeel wordt de programma-organisatie van GrIT in staat gesteld om de geconstateerde punten op te lossen en te verbeteren. Voor de realisatie van enkele aanbevelingen is ook de inzet vanuit CDS en de CIO-Office noodzakelijk om de beoogde resultaten gezamenlijk te bereiken.

De kernbevindingen zijn als volgt:

1. De vraag naar personele resources van het JIVC is momenteel hoger dan het aanbod. De planning van het programma GrIT staat daardoor onder druk. Het personeel ervaart een hoge werkdruk. Alleen als Defensie prioriteiten gaat stellen in het projectenportfolio kan er extra ruimte worden vrijgemaakt voor GrIT.
2. De realisatie ten opzichte van de door de Programma Board GrIT vastgestelde ambitie blokkenplanning d.d. 14 april 2022 vertoont vertraging. Herijking van de planning is noodzakelijk. Zorg dat veranderingen op basis van een analyse in de planning worden verwerkt.
3. Gegeven de hoogte van de inflatie en de verschillen in de wijze van indexeren zoals vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst en de binnen Defensie gehanteerde indexeringsystematiek is het onzeker of het huidige programmabudget nog in lijn is met de reële kosten en uitgaven. Daarbij wordt opgemerkt dat de hoogte van de inflatie niet alleen impact heeft op het programma GrIT, maar ook gevolgen heeft voor andere grote IT/BV-programma's en de overige (IT)-projecten. Defensiebrede maatregelen zullen noodzakelijk zijn.
4. Het VtW-proces (Verzoek tot Wijziging) is niet aantoonbaar "in control". Onder andere de impact van wijzigingen wordt niet altijd volledig voorzien en vastgelegd. Dit resulteert in risico's voor onder meer de planning en de beheersing van de scope. Verbeteringen die het programma inmiddels in gang heeft gezet zijn op dit moment nog niet controleerbaar op effectiviteit gezien de nog beperkte doorlooptijd van deze verbeteringen.
5. De administratieve processen voor het starten van een nieuw blok kennen veel controlemomenten. Dit heeft een positieve impact op de kwaliteit maar zorgt ook voor lange doorlooptijden.
6. Het programma wordt geconfronteerd met complexe combinaties van huidige en nieuwe IT. Daarvoor moeten koppelingen worden ontwikkeld die (technisch) complex zijn en schaarse JIVC-capaciteit kosten in zowel de ontwikkeling als het beheer. Niet alle koppelingen zijn vooraf voorzien hetgeen extra druk legt op het hiervoor beschikbare personeel.
7. Risicomanagement is nog in ontwikkeling. Er zijn goede stappen gezet dit programmabreed te integreren en te professionaliseren.
8. Gebruikersacceptatie en de bijbehorende business change verdienen meer aandacht en zijn nog onvoldoende geborgd in de huidige werkwijzen.

De genoemde kernbevindingen in het tussentijds oordeel op het programma GrIT van januari 2023 hebben geleid tot 49 aanbevelingen.

2.6 Kwaliteitsmanagement

Begin 2023 is het kwaliteitsplan geactualiseerd. Het plan bevat een onderzoekskalender voor de verschillende thema's in de tijd in het jaar.

Onderzoeken/appreciaties/assessments

Met het aantrekken van een dedicated projectleider heeft QA positieve verwachtingen om planmatig de integrale bewaking van de afbouw van de huidige IT-infrastructuur te borgen.

De QA-onderzoeken naar compliance- en securitymanagement hebben geleid tot voorgestelde verbeterpunten. Het consortium zal een beschrijving maken van de inrichting van deze processen.

In haar onafhankelijke QA-rapportage heeft QA diverse verbeterpunten onder de aandacht van GrIT-management en de Programma Board GrIT gebracht. Deels zijn dit bekende punten (zie ook BIT-toets) en deels nieuwe punten. De belangrijkste gerapporteerde aanbevelingen liggen op de volgende vlakken:

- De betrouwbaarheid van de (integrale) planning met onderling aangegeven afhankelijkheden.
- Het achterblijven van de kwalitatieve benefits als gevolg van de vertraging in oplevering van GrIT functionaliteiten aan de DO'n. Door het aangeven van gereedheid in percentages wordt een beter beeld gecreëerd ten aanzien van product en in financiën.
- Het opstellen van een beleid voor scopemanagement en vorming van een change advisory board.
- De afronding van de uitwerking van het 'Regieplan' met aandacht voor de driehoek leveranciers-, contract management en Inkoop.
- Het maken van aanvulling in het samenvattend overzicht van de contractuele verplichtingen met status en de rapportagemomenten voor het KernTeam.

Er is gestart met de analyse van het acceptatieproces rondom een blok en onderzoeken naar zogeheten soft controls en afhankelijkheden met andere programma's.

Verbetermanagement

QA heeft veel energie gestoken in het door het programma GrIT implementeren van de adviezen uit het tussentijdse CIO-oordeel, als voorbereiding op het onderzoek door de AcICT. Daarnaast is gewerkt aan het verhelpen van de medio 2022 door de CIO geconstateerde structurele knelpunten in de blokprojectdocumenten:

1. De scope van het implementatieplan is te beperkt. Niet alleen JIVC maar ook de eindgebruikers moeten het product accepteren en werkend ontvangen.
2. Borging in te vullen randvoorwaarden. De in te vullen randvoorwaarden door Defensie zijn niet in voldoende mate afgedekt door activiteiten of garanties.
3. Managen van afhankelijkheden en het kritieke pad. Zorg voor een integrale planning met daarin de afhankelijkheden tussen de blokken, de integratiepunten tussen de bestaande en nieuwe IT en de implementatie-activiteiten.
4. Het realisatieplan is een contractdocument en vormt de juridische grondslag voor de opdracht aan het consortium (realisatie danwel het beheer van een blok of een cluster van blokken, zoals bij de Defensie Private Cloud Platform blokken). De hardheid en haalbaarheid van de opdracht is door onvoldoende zekerheden aan de voorkant onduidelijk. Hierdoor wordt de positie van Defensie bij geschilpunten al snel verzwakt.

5. Allocatie personele JIVC-capaciteit en borging kennis bij Defensie. De benodigde JIVC-capaciteit voor de realisatie van een blok is niet van tevoren beschikbaar gesteld. Gedurende de realisatiefase verzoekt GrIT de personele inzet vanuit het consortium op te schalen om vertraging te voorkomen. Dit veroorzaakt hogere kosten. Dat is echter ook een oplossing die als een neerwaartse spiraal wordt ervaren in het borgen van betrokkenheid van Defensie. Capaciteit is meer dan handjes, het staat ook voor draagvlak en kennisinbreng en -opbouw vanuit Defensie.

Er is goede voortgang geboekt. Per 30 juni waren de structurele knelpunten in de blokprojectdocumenten verholpen en 39 van de 49 adviezen uit het tussentijds CIO-oordeel geïmplementeerd.

In januari is het onderliggende verbeterproces GrIT in het Kernteam formeel vastgesteld. Het proces wordt ondersteund met de standaard IT-tool van JIVC om zo aan te sluiten bij de standaard werkwijze van Defensie. Via dit proces wordt ook opvolging bewaakt van alle Interne (QA) assessments/reviews/appreciaties, CIO-oordelen, CIO-checks, externe reviews en adviezen uit de BIT-toetsen, onderzoeken van de ADR- en AR-rapportages. In het algemeen is QA tevreden, edoch is tempo en eigenaarschap nog een aandachtspunt van dit relatief jong geformaliseerd proces.

Quality Control (QC)

Als onderdeel van haar Quality Control (QC) taak hebben diverse appreciaties plaatsgevonden op blokproducten. De Defensieonderdelen zijn als stakeholders in diverse fasen van informatieverkrijging en reviews nauw betrokken voor hun inhoudelijke inbreng. Inmiddels ontvangen alle decentrale CIO's de blokdocumenten in verschillende fasen van reviews om hen zo op de hoogte te houden.

Onderdeel van de QC-activiteiten is ook het faciliteren van de externe reviews en CIO-oordelen/CIO-checks. Het bureau Strict heeft bevestigd dat mede door inzet van QC de kwaliteit van de blokdocumenten is verbeterd.

Begeleiden van onderzoeken

In de begeleidende en faciliterende sfeer is QA actief geweest bij het ADR-onderzoek op de VGR2022-2 en heeft QA een nadrukkelijke rol gespeeld in de voorbereidingen en uitvoering van de BIT-toets 2023 door AcICT op GrIT.

Continue verbeteren

QA heeft bijgedragen aan de verschillende templates voor beschrijving van het herziene Initiatiedocument (ID 2.o), het ontwerp UitvoeringsPlan voor de terbeschikkingstellingsfase (oUP-TBS en het Faseplan Uitrol/migratieplan/In Gebruikname).

2.7 Risicomanagement en beheersing

Risicomanagement en -beheersing is gedurende Q1 2023 doorontwikkeld. Op basis van een aantal evaluatiesessies is de inrichting van de governance omtrent risicomanagement herzien. Risicomanagement en -beheersing is hierdoor nauwer betrokken bij de initiatie en realisatie van blokken.

De risico's worden regelmatig geactualiseerd met gerichte opvolgingsacties. Elk kwartaal vindt toetsing plaats aan de risicoreservering. Om de betrokkenheid van stakeholders te vergroten zijn nu standaard speciale trainingssessies voor projectleiders en clustermanagers gepland en uitgevoerd voor het gebruik van de hiertoe ingezette standaardtooling.

De ontwikkelingen ten aanzien van hoofd programmarisico's ten opzichte van de voortgangsrapportage 2022-2 zijn na het samenvattend overzicht in de tabel kort beschreven. In de appreciatie is geanticipeerd op basis van de mondeling verkregen bemerkingen uit de door de AclCT uitgevoerde BIT-toets.

Ten opzichte van de VGR2022-02 is in de appreciatie een onderscheid gemaakt in de actuele kans en impact voor het programma - combinatie van impact op product, tijd, geld, imago en Defensieonderdelen/eindgebruikers - met daarnaast de kans en impact die de basis vormt voor de inpasbaarheid in de risicoreservering. Onderstaande tabel is de weergave van deze omzetting. Ten opzichte van vorige rapportages is hoofdrisico 5 gesplitst in 5a en 5b. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat onder een hoofdrisico meerdere deelrisico's kunnen vallen.

Risico	Programma		Gerelateerd tot aanspraak risicoreservering	
	Kans	Financiële impact	Kans	Financiële impact
1. Onvoldoende regie	Groot	Groot	Klein	Zeer groot
2. Tekort aan menskracht	Gemiddeld	Zeer Groot	Zeer Groot	Zeer klein
3. Levertijden hardware door chiptekorten	Klein	Klein	Klein	Klein
4. Wijzigingen in TO als gevolg van technologische ontwikkelingen en actuele behoeften Defensie	Gemiddeld	Gemiddeld	Gemiddeld	Klein
5a. Contractuele geschillen Partiele Exit/leverancierswisselingen	Gemiddeld	Groot	Groot	Klein
5b. Contractuele geschillen Gehele Exit	Zeer Klein	Zeer Groot	Zeer Klein	Zeer groot
6. Afbouw van de huidige IT-infrastructuur vindt niet (snel genoeg) plaats	Groot	Groot	Gemiddeld	Groot
7. Externe factoren: (vergunningstrajecten, wereldorde, huisvesting etc.)	Klein	Groot	Klein	Groot

Tabel 2 Samengevatte weergave waardering hoofdrisico's voor programma en risico-reservering in kans en impact

- 1. Defensie is onvoldoende in staat regie te voeren.** Zowel kans als impact voor het programma van dit risico is groot. De financiële kans en impact van dit risico is gelijk gebleven ten opzichte van de vorige rapportage (klein respectievelijk zeer groot). In haar BIT-toets heeft het AclCT bemerkingen op de regie door Defensie op Athena - de resultaatgerichte sturing - en is daarmee feitelijk een issue. Onvoldoende regie betekent dat Defensie haar verantwoordelijkheden vanuit de samenwerkingsovereenkomst met het consortium niet of niet voldoende kan vervullen. Dit leidt mogelijk tot wijzigingen met hogere vergoedingen en/of het opschuiven van mijlpalen. Onder dit hoofdrisico valt eveneens stakeholdermanagement en communicatie.

- 2. Schaarste aan personele capaciteit.** De kans van optreden voor het programma is als gemiddeld ingeschat aangezien dit een generiek beeld is in IT en bij Defensie. De impact voor het programma is als zeer groot beoordeeld aangezien de impact op de programmaplanning significant is. De financiële kans en impact op de business case van GrIT is, als gevolg van de mitigerende financiële acties ongewijzigd (beide klein) omdat de meerkosten reeds uit de vrije ruimte zijn gehaald. De realisatie van het programma vindt plaats door de inzet van gemengde teams bestaande uit medewerkers van het consortium en Defensie. Als Defensie niet in staat is om de benodigde capaciteit voor een blok beschikbaar te stellen kan het programma vertraging oplopen. Binnen Defensie is een capaciteitsproces ingericht om vroegtijdig dergelijke knelpunten te signaleren. In enkele gevallen kan dit capaciteitstekort van Defensie opgevangen worden door inzet van extra capaciteit vanuit het consortium. Deze beoogde extra inzet door het consortium geeft het risico dat Defensie bij een (deel)exit niet zelfstandig GrIT kan afbouwen dan wel de IT niet autonoom kan beheren. Effecten als ongewenst extra verloop is nog niet opgetreden. Inmiddels wordt zes kwartalen vooruit gepland en zijn er handvatten om prioritering op GrIT van inzet capaciteit af te dwingen. Het verdringingseffect als gevolg van mee concurreren met andere grote IT Programma's en IT Projecten blijft echter een factor om rekening mee te houden.
- 3. Chipschaarste en lange levertijden.** Gezien de geopolitieke verhoudingen blijft zowel het programma als het financieel risico gelijk met een ongewijzigde kleine impact. Voor het programma is besloten de benodigde hardware vroegtijdig (op basis van garantstelling) te bestellen waardoor vooralsnog geen knelpunten zijn ontstaan in realisatie van de blokken. Dit voorkomt extra vertragingen. De maatregel is effectief.
- 4. Technologische ontwikkelingen en actuele behoeftes van Defensie leiden tot wijzigingen in onder andere het Technisch Ontwerp.** Het programmarisico in financiële zin is qua kans en impact ongewijzigd (beide gemiddeld). De IT blijft zich in een hoog tempo ontwikkelen. Ook wijzigen de behoeftes van Defensie zich in de loop der tijd. Voor opdrachtverstrekking wordt gecontroleerd welke producten gebruikt gaan worden en of deze nog steeds toekomstbestendig zijn. Om dit risico te reduceren, wordt het Technisch Ontwerp (TO) bloksgewijs bij start realisatie en na afronding realisatie geactualiseerd. Aangaande het aantal wijzigingen is inmiddels gebleken dat het aantal Verzoeken tot Wijziging (VtW) groter is dan verwacht. Maatregelen worden uitgewerkt om de scope van GrIT te blijven beheersen en tempo in besluitvorming van wijzigingen te bevorderen. Sinds dit jaar is nu ook inbreng van Athena op het Initiatiedocument geborgd om eerder in de tijd de impact van technologische ontwikkelingen op het TO en invloed op de onderaannemers te kunnen vaststellen wat de doorlooptijd van het vervolgproces ten goede moet komen. Het te verwachten advies uit de BIT-toets op GrIT omtrent het status van TO en doorgevoerde verbeteringen in de huidige IT zal eveneens in ogeschouw worden genomen.
- 5. Contractuele geschillen.** Vanwege onderscheid in effect is dit hoofdrisico gesplitst in 5a Partiële (gedeeltelijke) Exit / leverancierswisselingen en 5b Gehele exit
- 5a. Partiële Exit / leverancierswisselingen:** De kans voor het programma is gemiddeld en impact groot. De financiële kans is edoch groot met een kleine impact. De kans op mutaties in leveranciers is ingegeven op basis van eerdere ervaringen in de blokken. Gezien de hoeveelheid blokken die in uitvoering zijn is de kans derhalve ingeschat als gemiddeld en kan dit afhankelijk van vorderingen in de tijd verlaagd worden. Volledig mitigeren is niet mogelijk. Wel is dit deels door de eerdere betrokkenheid van Athena bij opstellen van het initiatiedocument geborgd (zie Risico 4).

5b. Gehele exit: De kans voor het programma is zeer klein en impact zeer groot. De financiële kans is beoordeeld als zeer klein, maar wel met een zeer grote impact. De kans op dit hoofdrisico is verlaagd naar zeer klein aangezien een veelheid aan blokken met hoge financiële waarde al vergevorderd is in het besluitvormingsproces. De impact in financiële zin blijft wel zeer groot in verband met risico's ten aanzien van de integraliteit van de oplossing bij wegvallen van de contractpartner en een langere doorlooptijd vanwege het oplopen van nieuwe aanbestedingen. Om de kans op conflicten te verminderen, worden mogelijke belangenconflicten vroegtijdig besproken en waar nodig in de bestaande overlegstructuur geëscaleerd. Daarnaast zijn er mitigerende maatregelen als cultural fit-programma's, onboarding- en heisessies die bijdragen aan het bevorderen van de samenwerking. De opvolging van de aanbevelingen van AclCT ten aanzien van de Regievoering op het contract kan ook als mitigerende maatregel worden gekwalificeerd.

6. Baten worden niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd. De kans en impact voor het programma zijn beide groot. De financiële kans is verhoogd van klein naar gemiddeld met een gelijkblijvende grote impact. Deze verhoging is ingegeven in verband met de langere doorlooptijd van de realisatiefase van de blokken. Vanwege vertraging van het programma kunnen de Defensieonderdelen pas later over nieuwe IT/nieuwe functionaliteit voor hun activiteiten beschikken wat leidt tot inefficiënties en effectiviteit van de operationele inzet. Financieel is het effect anders dan in operationele zin in verband met een 'lagere' invloed op kans voor nadelige exploitatiekosten. Om tijdige afbouw te borgen is de afbouw van de huidige IT-infrastructuur benoemd als programmaverantwoordelijkheid en is capaciteit hiervoor beschikbaar gesteld. De aangestelde manager zal middels het op te stellen afbouwplan de ontwikkeling van de baten gaan bewaken. Ook de business change manager heeft hierin een rol.

7. Externe factoren. De kans op, en impact van, het risico 'externe factoren' voor het programma is in financiële zin klein, met een grote impact (en daarmee gelijk gebleven).

- Verkrijgen omgevingsvergunningen voor de bouw van de datacenters in het licht van de stikstofproblematiek. Het risico van het verkrijgen van omgevingsvergunning is nu enkel nog van toepassing op de verbouwing van het uitwijkdatacenter (BR-026). Mitigerende maatregelen zijn op de locatie getroffen om stikstofuitstoot tijdens de bouw tot nul uitstoot te reduceren conform de provinciale eis. Inmiddels is op 26 juli 2023 de milieuvergunningsaanvraag gepubliceerd en volgt de reguliere termijn voor de inspraak van zes weken. Op 6 september volgt de publicatie van de Bouwvergunning.
- Gewijzigde wereldorde. De inschatting van het risico van de gewijzigde wereldorde is gehandhaafd. Dit betekent dat het nog altijd impact kan hebben op beschikbaarheid van personeel vanuit Defensie voor het programma GrIT, hogere kosten als gevolg van prijsstijgingen en beschikbaarheid van hardware componenten en dergelijke. De behoefte van de defensieonderdelen voor het door GrIT leveren van nieuwe IT – ook in volumes – wordt groter. Monitoring van bestelmomenten reduceert het risico deels.

2.8 Regie en invulling samenwerking

Met de eerder gerapporteerde versterking van de programmaorganisatie is met name de inbedding van educatie en cultuur, het kwaliteitsmanagementproces en de afstemming met de Bestuursstaf verbeterd. Gedurende de eerste helft van 2023 is een begin gemaakt met verbeteringen op het gebied van leveranciersmanagement en regievoering richting het consortium. Concrete verbeteringen worden hiervan in de tweede helft van 2023 verwacht. In de eerste helft van 2023 is geïnvesteerd in het verder versterken van leveranciersmanagement hetgeen heeft geresulteerd in een stevigere regievoering richting het consortium met als werkhema “nieuwe zakelijkheid met behoud van de relatie”. Het consortium wordt aangestuurd en aangesproken op concreet eigenaarschap.

Daarnaast wordt door leveranciersmanagement sterk gestuurd op resultaat hetgeen nog in 2023 moet leiden tot de levering van aantal IT-oplossingen door het consortium. Ook wordt het consortium meer gestuurd op voorspelbaarheid want ook dat aspect dient te verbeteren.

Ook ontwikkelt leveranciersmanagement een aantal dashboards om de programma directie en het programmamanagement inzicht te geven in de leverbetrouwbaarheid, de voorspelbaarheid en de ontwikkeling van de samenwerkingsrelatie hetgeen de besturing van het programma bevordert. Om de daarvoor benodigde informatie te verkrijgen wordt onder meer periodiek een aantal projecten (blokken) doorgelicht i.s.m. QA en andere disciplines.

2.9 Ontwikkelingen COMMIT/JIVC

In de eerste helft van 2023 is GIS (Generieke Infrastructuur Services) formeel opgenomen in de JIVC organisatie als een zelfstandige afdeling. GIS is als afdeling verantwoordelijk voor het beheer van de nieuwe IT, opgeleverd door het programma GrIT. Om de nieuwe IT goed te kunnen beheren zijn een aantal goede en essentiële stappen gezet. Een van die stappen is het integreren in de (management)structuur van het JIVC. Daarmee is het hoofd-GIS onderdeel geworden van het managementteam van het JIVC. Daarnaast is het managementteam van GIS geselecteerd en operationeel. Het MT GIS is daarmee klaar om de andere blokken (blok 28 is reeds in beheer) van het programma GrIT te gaan beheren. Op het gebied van beheer zijn de eerste services op blok 28 succesvol in gebruik genomen, voorbeelden daarvan zijn omgevingen van SAP en VDI. Hiermee maken softwareontwikkelaars van die omgevingen voor het eerst gebruik van onderdelen van de nieuwe IT-Infrastructuur.

De samenwerking binnen de afdeling, tussen medewerkers van Defensie en het consortium verloopt goed. De belangrijkste kernwaarden daarbij zijn: één team met één taak. Er is een cultuurprogramma opgesteld om de samenwerking, niet alleen nu maar ook in de toekomst, goed te houden. Een andere belangrijk aspect is de vulling van de afdeling. De afdeling wordt grotendeels gevuld met medewerkers van de huidige IT-afdeling en medewerkers van het consortium. De belangstelling van de huidige IT-medewerkers voor de GIS-vacatures is groot. Er is volop door medewerkers gesolliciteerd en tot heden is er voldoende animo voor de vacatures. De volgende stappen zijn het verder laten instromen en opleiden van de nieuwe medewerkers. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van reeds succesvolle en door het programma GrIT ontwikkelde onboardings- en educatietrajecten.

2.10 Ontwikkelingen consortium

Zoals eerder aangegeven heeft de programmadirectie maatregelen genomen om de daadkracht en leveringszekerheid van het consortium op orde te brengen. Tussenresultaten laten zien dat deze maatregelen een positief effect beginnen te vertonen op de ontwikkeling van de leverbetrouwbaarheid en de voorspelbaarheid.

Eerder dit jaar heeft Atos aangekondigd dat de organisatie zou worden opgesplitst in twee nieuwe IT-bedrijven, te weten Atos Netherlands B.V. en Eviden Netherlands B.V. Inmiddels is er sprake van exclusieve onderhandelingen met een private equity partij inzake de overname van Atos Netherlands B.V. De impact van de verkoop heeft de aandacht van de controlerende instanties. De programmadirectie heeft maatregelen genomen om risico's a.g.v. van de overname en de eventuele invloed op de programma voortgang in kaart te brengen om tijdig de juiste maatregelen te kunnen nemen.

2.11 Wet en regelgeving

Geen bijzonderheden.

2.12 Communicatiemomenten eerste helft van 2023

- Kamerstuk 35 728, nr. 10, Accountantsrapport ADR over het Programma Grensverleggende IT (GriT) over het jaar 2022, d.d. 13 april 2023
- Kamerstuk 35 728, nr. 9, Tweede voortgangsrapportage over het programma Grensverleggende IT (GriT) 2022, d.d. 30 maart 2023

